Recensie: Ravensbré¼ck *****

MAS Antwerpen
zaterdag 20 april 2024

foto © de Studio

Recensie:
Een indringende, integere en bijzonder persoonlijke, ja zelfs ambachtelijke, tijdsintensieve creatieve voorstelling brengt Stefanie Claes met Ravensbré¼ck dat ze opdraagt aan haar grootmoeder en moeder. Claes' grootmoeder zat tijdens de Tweede Wereldoorlog een jaar vast in Ravensbré¼ck, een Duits concentratiekamp voor vrouwen. Dat werd het vertrekpunt van een woordeloze voorstelling die universeel is en tijdloos. Het feit dat Claes voluit de beeldende kaart trekt in combinatie met muziek en bruitage zorgt ervoor dat de boodschap stevig binnenkomt.

Want stil, dat is wat je wordt als je het getekende, uitgeknipte, dan weer geverfde verhaal van Ravensbré¼ck laat bezinken. We zien Stefanie werken met transparanten en een projector. Daarbij onderstreept ze de educatieve laag van datgene wat ze vertellen wil, maar tegelijkertijd vormt het ook een bijzonder creatief en ambachtelijk medium om mee aan de slag te gaan.
Zo zien we met zwarte stift een meisje getekend dat lacht en de ogen open heeft. Door gewoon de mond weg te wissen en de ogen, ze te veranderen naar streepjes, brengt ze in alle stilte maar meteen ook rust in het verhaal maar bovenal ook een plotpunt, een omslag. Wat blijkt? Het meisje zal terwijl ze slaapt beelden van voorbijrijdende tanks en vallende bommen zien. Om daartoe te komen rijgt de maakster verschillende transparanten die ze aan elkaar geplakt heeft aaneen, en laat ze die over de transparant met het meisje in gedachten gaan als een tekenfilm.
Op een wit vel overcalqueert ze een huis uit Winksele met zwarte verf. Een scheur maakt ze om daar een stoet met onder andere soldaten het huis in te laten gaan. Vervolgens brengt ze een hakenkruis in duct tape aan over het huis en zien we twee ouders en hun dochter uit het huis gezet worden. Weggevaagd worden die twee vervolgens zodat het uiteindelijk nog draait om de jonge vrouw (Stefanies grootmoeder Aline Vervoort) die net als duizenden anderen op de trein gezet wordt, blaffende honden en bezeten (die ogen!) toezichters die hen bevelen toeschreeuwen, en dreigen met geweld die tot de dood kunnen leiden (mes, injecties, de galg en een pistool).
Erg sterk blijkt Stefanie ook in Ravensbré¼ck in sfeerzetting zowel muzikaal (van o.a. het aanblazen van een fles met water in, over het pitsen van de snaren van een elektrische gitaar tot het mondharmonica spelen bijvoorbeeld) als beeldend. Een blauwe filter zorgt al snel voor een mysterieuze, enge, donkere sfeer tijdens de nachtelijke treinrit. Terwijl een rode het geweld onderstreept. Het vermageren van de gevangenen toont ze dan weer treffend door er net zoals kinderen mensen tekenen, stokfiguurtjes van te maken. Die belanden

Dit artikel en zijn foto zijn auteursrechtelijk beschermd.
Herdistributie zonder schriftelijk akkoord is verboden.
This article and its picture are copyrighted.
No redistribution allowed.

wanneer ze dood zijn door de honger, koude, mishandeling of ziekte, horizontaal op een kar in een massagraf waarin ze verbrand worden.
Met dat beeld, een gitzwart, gaat ze verder om een hemel te vullen, te refereren naar de maan, een tegenoverstellend wit voor een zwangerschap maar vooral een zwarte cirkel die constant de leuke herinneringen van een jong kind (snoep, appel, ijsje, bal, dobbelsteen, ballon, trom, enz.) afwisselt. Of hoe zo het intergenerationeel trauma stilzwijgend en bijna ongemerkt in kleine dingen toch doorgegeven wordt.
Erover zwijgen, is iets overigens wat velen doen dan, hoewel die hunkering er is om het verhaal te brengen. En dat doet Stefanie Claes dan ook op een indrukwekkende, integere, en bijzonder indringende manier in dit prachtige Ravensbré¼ck.
< Bert Hertogs >

Dit artikel en zijn foto zijn auteursrechtelijk beschermd.
Herdistributie zonder schriftelijk akkoord is verboden.
This article and its picture are copyrighted.
No redistribution allowed.